

Kyrk ýyldan soñ Moskwany gaýtadan açmagyň begenji hem gynanjy

Category: Kitapcy, Ýol ýazgylary

написано kitapcy | 26 января, 2025

Kyrk ýyldan soñ Moskwany gaýtadan açmagyň begenji hem gynanjy
KYRK ÝYLDAN SOÑ MOSKWANY GAÝTADAN AÇMAGYŇ BEGENJI HEM GYNANJY

Bir şäher açdym.

Ähli gözelligi, goýny, syry, ulumsylygy, aýratynlygy we arassalygy bilen garşyma dikildi duruberdi.

Aslynda bu şäher meniň iň gowy bilyänlerimiň başyny çekýär. Ömrümiň ep-esli bölegini ýaşan ýerim: ýigrimi ýylým şu ýerde geçdi.

Moskwa ýagşy we ýaman ýatlamalarym bilen taryhymyň köp sanly

tapgyrlary bilen doly.

Köp ýerinde meniň üçin ýitip gitmeýän yzlar bar. Ýanyndan dähedem-dessem läp geçen köcelerim we binalarym az däl. Şonuň üçin oňa arkaýynlyk bilen «meniň şäherim» diýip bilerin.

Hem «meňki» diýen ýurdumyzyň, şäherimiziň we adamlaryň aslynda tersine, biziň dahylly bolup duranlarymyzdygyny-da ýatdan çykarmaryn.

Meniň Moskwa bilen baglanyşykly gaty köp duýgularym bar.

Hemmesi gowy däl. İçinde ýaramazy-da bar.

Dogrusy, Moskwa hem meni hemiše gowy görüp, gözü-gaşy çekip duranok.

Orsyýetiň paýgagty bir makalamda «Nireli?» diýen soragy orta oklap, sanan şäherlerimiň arasynda Peterburgdan (Leningraddan) soň ýazandygym üçin menden öýkeli bolmagy-da mümkün. Zyýany yok.

Men Moskwa bilen kelle süsüşjek derejede güýcli däl. Diňe öz göwnümiň islän zatlaryna eýelik edip bilsem bolýar.

Dawa-jenjelsiz aýrylyşandan soň sypaýy we mümkinqadar mähirli gatnaşyk saklaýan iki jübütin bolşy ýaly meniň Moskwa bilen aramda ky gatnaşyk.

Ol meni köplenç ýokardan synlaýar.

Nesibe çekip gelenimde ýüzüme-de seretmeýär. Menem onuň bu bolşuna üns bermeýän ýaly hereket edýärin. İş-güýjumi dynýanda, ýuwaşlyk bilen ony taşlap gaýdýaryn. Olam elbet yzymdan aglap duranok.

Günleriň bir günü gelýärem, içimde kül bolup gidendir öýden köne ýşkym ot alyp tutasyberýär.

Garrapdyr, ýöne owadan garrapdyr, örän özünecekiji bolupdyr diýip, gözümi aýyrman synlar oturaryn ony – Moskwany.

* * *

Bu gezek gözüme beter owadan bolup göründi.

Gelen birinji günümden beýleki günler howa maýyl we güneşli boldy. Pyýada köp ýöredim. Günde azyndan 7-8 kilometr.

Köp sanly duşuşygym, görmeli adamlarym bardy. Hersi şäheriň bir ýerinde.

Käbirleri bilen seýilgählerde we gök otly meýdanlarda duşuşdym.

«Gorkiy» parkynda biri bilen görüşenden soñ ýakymlyja belkajyk bilen az-kem oýnadym

Hem görشن адамларыма (hemmesi-de syýasatçy) sözümiň arasynda Moskwanyň örәn owadanlaşandygyny aýtdym.

Hemmesi meni makullady, ýöne makullanlarynda o diýen duýgy syzmadym. Olaryň bolşy meniň dawa-jenjelsiz aýrylyşan aýalyma öýlenen, ýöne häzir şindizem meniň ol aýalda görüp haýran bolan aýratynlyklarymy duýmadyk ýa-da öňler duýanam bolsalar, indi köpden bäriizar bolan ärler ýalydy.

Gürleşip durkak olar maňa Putinden, Shoýgudan we Erdogan'dan gür berýärkä men käte diñe şähere göz aýladym, şäheriň pikirini etdim we duýdum.

Eýse Moskwa ýazda we tomusda has owadan bolýarmyka?

Şeýle ýaly, owadanlygyny güjeňläb-ä bilýä peläket!..

Emma men onuň lepbek-lepbek garyň astyndaky görkana görnüşleriniň berýän heýjanyny-da gowy bilýär.

Dünýäde Moskwa ýaly ýalkymly şäher barmyka!

Aýratynam şäheriň merkezine gowy seredilýär, örän gowy ýagtylandyrylýär. Hem arassa, iň merkezi köçelerinde dagy ýere mürepbe döküp ýalabermeli.

Awtoulaglaryň hereketi öwerlik däl. Emma düzgülere biziňkiden has gowy eýerilýär. Iň esasy -da pyýada geçelgelerden arkaýyn bilýärsiň: durman zymdyrylyp gelýän, üstüne sürýän, hadam beteri zebrałaryň üstünde durýan alasamsyklar ýok soňky ýyllarda.

Öňler bu jelegaýlarda jüwlükler, hülgentler, ogry-jümriler, her dürli talaňçylar, garakçylar hyň berýärdi. Häzirem ýoksuz däldir welin, ýöne az, jenaýat edilşiniň derejesiniň öňki ýyllara garanda pese gaçýandygy belli, muny duýup bolýar.

Hem gymmat şäher. Nyrhlaryň yzyndan ýeter ýaly däl we bu ýerleriň baýy beter kän.

Orsyýetiň obalary bilen Moskwa iki aýry ýurt ýaly.

Bu ýerde, aýratynam şäher merkezinde egin-eşikler we awtoulaglar ortaça aýlyk hakyndan ep-esli ýokarda.

* * *

Ýazgymyň şu ýerinde soňky birnäçe gün bări wagtal-wagtal özumi dürtgileýän soraglar ýadyma düşdi. Käbir okyjylarymyň ýazgymyň adyndan şu ýere çenli menden başgarak düşündirişe garaşyp oturan bolmagy-da mümkün.

«Eý, žurnalist gardaş, eýle diýdiň-beýle diýdiň, ruhy ahwalyň özgeripdir diýdiň we birem Moskwany öwüp arşa çykardyň. Eýse, bu ýurtda uruş ýokmy, gadyrdan? Halk – moskwalylar uruşyň bolup duranyny duýanoklarмы?»

Hawa, iki ýyl üç aý bări uruş gidip dur. Üstesine soňky aýlarda kämahal Moskwa dron hüjümleri hem guralýar. Nyşana alynan binalaram boldy. Geçen gezek gelenimde şol sebäpden howa menzilinde iki sagat garaşmaga-da mejbur bolupdym.

Ýöne durmuşyňam täsindigini diýsene, hiç zada pitiwa etmän öz akymyna gidip dur. Şüweleňi, aýdym-sazy, söwdasy, işi-güýji bilen gümra bolup ýörüşlerini göreniňde hiç uruş ýok ýaly. Moskwalylar hamana uruştan bihabar ýaly ýasaýar.

Özara gürründeşliklerde ýaşlar sessiz ýa-da sesli uruşa garşı

çykýarlar. Orta ýaşdan aganlar munuň tersine, Putin näme diýse goldaýarlar. Şeýle-de uruşa ugradylanlaryň arasynda moskwaly ýaşlaryň sanynyň örän azlygy-da bellärlikli zat.

Şäheriň käbir ýerlerinde Ukraina we Günbatara garşıy afişalar we şygarlar bilen sungatyň üstünden aňladylýan signallar ünsüñi çekýär.

Şu ýazgyda ulanan fotosuratlarymy men birnäçe gün öñ alypdym. Soňkusy meşhur «Köne Arbat» köçesinde «Biz parahatçylygy söýýär!» («We bring peace!») ady bilen guralan sergidäki taryhy üstünlikler mysallar arkaly uruş boýunça ýazgylardan we suratlardan ikisini görkezýär.

Umumy pikir: Düýn söweşdik we üstün çykdyk, şu günem üstün çykarys.

Segseninji ýyllardan bäri tanaýan tanşym bilen görüşdim. Bilgeşleýin diýen ýaly uruş, Orsyýet, Ukraina, Günbatar temasyna girjek bolup duramzok. Bilip bolmaz, şunça ýyl geçensoň didarlaşanymyzda tersleşäýmäli.

Gürrüñimiz guitaransoň mähirli hoşlaşýarys. Yene görüşmek nesibede bolsun-da, hernä.

Iň soñunda-da Moskwa bilen hoşlaşyk pursatym gelip ýetýär. Ony täzeden açandygyma şat boldum. Hem şeýle gözelligi bilen yene ondan aýrylmaly boljakdygyma azajyk gynandym.

Şunça ýıldan soñ ony gaýtadan haladym, yene bir gezek hemmetaraplaýynlygyna haýran galдыm.

Ýadyma düşübem hiç kime aýtmadyk soragymy okyjylarym bilen paýlaşsam gowy bolar (gep aramyzda galsyn ýöne): «Täzeden Moskwada ýaşasym gelermikä?»

Hmmm... Şobada «ýok» diýip bilmesem gerek. Emma indi meniň ýerim başga. Eýýäm bir gezek aýrylyşdyk. Täzeden goş birikdirmegiň manysy ýok.

Ýöne seniň bilen aram-aram görüşip, çäksiz keýp alyp durjagym welin anykdyr, söygüli Moskwa...

Hakan AKSAÝ.

@AksayHakan

aksayhakan@gmail.com

«T24» internet gazeti, 25.05.2024 ý. Yol ýazgylary